1990-re elkészül az ópusztaszeri emlékpark

Történelemidézés formakultúrával

Orosz, angol, német, olasz... mondatfoszlányok a levegőben. Ópusztaszer régen látott annyi külföldit, mint azon a kánikulai hétköznapon, a közelmúltban, amikor *Losonczi* Pál, az Elnöki Tanács elnöke látogatásra hívta a Magyarországon akkreditált nagyköveteket. A diplomaták feleségeikkel kirándultak az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban. Kora este a zöld mezőn asztalt terítettek, és koktélpartin Boncsev *Mitev* bolgár nagykövet, a diplomaták doyenje a diplomáciai testület nevében elismeréssel szólt a látottakról. A dicséret talán nem nélkülözte a vendég udvariasságát, de a nemzeti emlékpark észrevehetően megfogta a külföldieket.

Szatócsbolt, pékműhely a mezőn

Többé-kevésbé sima mező. A pusztából emelkedik ki a skanzen, a szabadtéri néprajzi együttes, a mezővárosi és paraszti életforma változásait bemutató szegedi, szentesi tanya, a kovács, a bognár és szíjgyártó műhely, a makói hagymásgazda háza, a szatócsbolt, pékműhely, a csongrádi belvárosi ház, a tanyai népiskola, az olvasókör. A látnivalók jelképei történelmünknek. És ami a diplomatákat valószínűleg lenyűgözhette, hogy ez a sok jelkép egy helyen található. Azonban az emlékpark még nem készült el teljesen — csaknem két évtizede alakítják. Már állnak a főmúzeum falai, tető is fedi, de még egy rövid időnek el kell telnie, hogy minden a helyére kerüljön az 56 hektáron. A nemzeti emlékhely azonban régóta fogadja a turistákat, becslések szerint évente 200 ezren keresik fel. Sokan kérdezik egymástól, mi minden lesz itt még, hogyan halad az építkezés.

Pusztaszer legenda és valóság. A hagyomány szerint a honfoglaló magyarok a mai Ópusztaszer környékén tartották meg az első „országgyűlést". Itt verték le a földosztás első karólt, a Pallaviciniek cselédjei. Vérszerződés, Ond leszármazottainak monostora, tatárjárás, virágzó mezőváros, pusztulás, millennium, második honfoglalás... Néhány fogalom, benne egész történelmünk, s valamennyi kötődik e helyhez.

Meddig pörgessük vissza a végtelen idő mutatóját? *Trogmayer* Ottó, a Csongrád megyei Múzeumok igazgatója és kiváló régész szerint csak az 1960-as évekig. Szerinte az emlékpark építése már maga történelem.

— Erdei Ferenc ötlete volt, ő javasolta a nemzeti emlékpark kialakítását. Ha emlékezetem nem csal, először 1969-ben hívtak össze egy munkabizottságot, Budapesten, a népfront székházában. Akkor fogalmazódott meg a főmúzeum, a skanzen, a földosztás emlékművének építése. Már abban az időben sokat vitatkoztunk, mi, hova kerüljön. Aztán 1970-ben létrejött az a hivatalos szerv, amely azóta is irányítja az ügyeket. Losonczi Pál vezetésével megalakult az Országos Emlékbizottság.

— *Ön a kezdetektől bábáskodik a nemzeti park születésénél. Voltak-e ellenzői az ötletnek?*

— A telepítés miatt addig vitatkoztunk csak, amíg az Országos Emlékbizottság nem alakult meg. Többen javasolták, ne Ópusztaszeren legyen az emlékhely, hanem *másutt*. Volt, aki azzal indokolta álláspontját, hogy Ópusztaszeren nagy területű, jó minőségű földet kivonnának a művelés alól. No de ez olyan, mintha a mohácsi mezőt Kaposvár mellé helyeznénk. Mert ott nem zavarja a téeszek gazdálkodását. Aztán egyesek kifogásolták a fölösleges nemzeti romantikát, minek az emlékpark. De 1970 után nem állta sorompó útját ügyünknek.

Feszty-körkép gurigán

— *Amikor elkezdték az építkezést, mit lehetett látni az emlékpark területén?*

— Többnyire bozótot, dudvát, füvet. De már ott volt a millenniumi emlékmű, egy ártézi kút az 1930-as évekből és a székelykapu. Semmi több, ugyanis a templomot már lerombolták.

— *Tudomásom szerint az 1200 körül épült templomot 1952-ben vagy 53-ban szétverték.*

— Sajnos, ez igaz. Egy szemtanú mesélte — jelenleg Budapesten él —, ő még látta 1952-ben a kilenc méter hosszú, hét méter magas falakat, amelyet ledöntöttek. Mint köztudott, az ötvenes években nem nagyon védték régi emlékeinket.

— *A régészeti ásatások — melyeket Ön vezetett — bizonyították-e Anonymus állítását?*

— Rendkívül bonyolult kérdés. Anonymus szerint, mert így értelmezzük, Szeren volt az első országgyűlés. Árpádék negyven napig tartózkodtak ott. Nos, egy országgyűlést nem lehet kiásni és a régészet sem tudja Árpád szerepét tisztázni. De Anonymusnak hitelt lehet adni. Szeren voltak honfoglalók. A puszta előnevet a XVI. században kaphatta ez a település, amikor a törökök végigpusztították ezt a vidéket, s puszta lett mindenből. Az ásatások eredményei pedig: a XII. századi templom és kolostor egy részét feltártuk, a templom egy része alatt X. századi honfoglaláskori falut találtunk. A történelmi folyamatosság bizonyított, mert pogánykori temetőre bukkantunk néhány száz méterre a templomtól.

— *Most a Feszty-körkép ügyében csönd van. Pedig az elmúlt években szenvedélyesen izzott a vita körülötte. Nyugodtak legyünk, vagy izguljunk a körkép miatt?*

— A kép gurigára tekerve Dorozsmán, egy barakképületben sorsára vár. A vásznat tartósították, de jó lenne, ha mielőbb az ópusztaszeri főmúzeumba kerülne.

Az emlékpark főépülete kunhalmot juttat az eszembe. Henger alakú a főmúzeum, betonból készült, kupolateteje pedig fa és üveg. Ezen a vidéken egyedülálló építészeti alkotás, amelynek belső szerelési munkái talán jövőre befejeződhetnek. Akkor minden bizonnyal kicsomagolják a Feszty-körképet, mert ide kerül. A szegedi Csomiterv alkotó kollektívája 1978-ban kezdte el az épület tervezését. *Novák* István vezető építész így idézi fel azt a pillanatot, amikor a megbízást megkapták.

— Sokan mondták már, hogy a főépület olyan, mint egy kunhalom. Nem tagadom, az ősi forma hatott rám. Szentesen nőttem fel és a múzeum igazgatójának a fia barátom volt. Így családi körben sokat hallottam a népvándorlásról. És mint alföldi gyereket, mindig is izgazott, miért van annyi domb a mezőn. Később Trogmayer Ottó beavatott néhány régészeti titokba. Különféle honfoglaláskori temetkezési szokásokat ismertem meg, és hobbimmá vált a múlt faggatása. Most már tudom, milyen az okkersíros temetkezés, ami történelmünk egy időszakában általános volt. Készültem a históriából, ezért is terveztem kupola alakúra a főmúzeumot, ami az emlékpark központja. Így szeretnék emlékeztetni — a formakultúra segítségével — történelmünkre.

— *Ma még csak a csupasz falak láthatók. Kérem, mutassa be olvasóinknak a főmúzeum épületét.*

— A gazdaságosság miatt a területre elképzelt múzeumi látnivalókat egyetlen épületbe telepítjük. Ha ez nem így történne, akkor olyan hatalmas összegbe került volna a kivitelezés, hogy talán az emlékpark, a vállalkozás ügye meghiúsulhatott volna. Egyébként eddig körülbelül 100 millió forintot használtak fel az építés során. A múzeum legalsó szintjén a „földben" lesz a régészeti, az első emeleten az agrártörténeti, a galériarészben pedig *A historizmus Magyarországon* című kiállítás. A Feszty-körképet az épület középpontjában helyezik el. Hogy pontosan mikor, ne tőlem kérdezze.

Felkészülés a vendégfogadásra

A múlt idézésénél segítséget kértem *Szabó G.* Lászlótól, az Országos Emlékbizottság titkárától, a Csongrád megyei Tanács elnökhelyettesétől is. Ám őt már a jövő miatt is kérdeztem.

— Az emlékbizottság 1980-ban döntött a központi épület megépítéséről és két év múlva kezdődött el az építkezés. A terv szerint ennek költsége 92 millió forint lett volna, de a beruházás elhúzódása miatt a végső összeg meghaladja a 150 millió forintot Jelentős anyagi támogatást kaptunk a MÉM-től, az ÉVM-től, a Hazafias Népfront Országos Tanácsától és a TOT-tól. A nagyarányú segítség ellenére sem dúskálhattunk a pénzben, és szinte a semmiből lett a gyönyörű szép emlékpark. Mikor fejeződik be a munka? A központi épület 1990-re készül el teljesen. Ott lesz a Feszty-körkép, és függetlenül attól, hogy tart-e vagy befejeződik a restaurációja, a múzeumot megnyitjuk a látogatók előtt. A romkert feltárása és a skanzen építése sem tarthat tovább 1990-nél.

— *Az utóbbi időben egyre több fórumon vetik fel, kellene szálloda is és egy tágas vendéglő Ópusztaszerre. A turizmus növekszik és a meglevő kis étterem képtelen a vendégek fogadására.*

— Annak csak örülhetünk, hogy az érdeklődés középpontjába kerül az emlékpark. Nemcsak felnőttek keresik fel nagy számban, hanem iskolai kirándulócsoportok is. Ezzel a belföldi turizmussal számolni kell és ezért, lehetőségeinkhez mérten, javítjuk a vendéglátás körülményeit.

Halász Miklós

Ösztöndíjat a továbbtanulóknak

Javaslat a szalántai délszlávok érdekében

(MTI) A délszlávok lakta Szalántán tartotta kihelyezett ülését csütörtökön a Baranya Megyei Tanács nemzetiségi bizottsága. Azt tapasztalhatták a helyszínen a bizottság tagjai, hogy kétnyelvű táblákat helyeztek el a közintézményeken, a tanácsházán, a kereskedelmi és a vendéglátó egységekben egyaránt használatos nyelv a magyar és a horvát.

Mint a falu vezetői beszámoltak róla: a tanács végrehajtó bizottsága kétévenként áttekinti az ott élő nemzetiségi lakosság helyzetét. Megvizsgálják, hogy miként érvényesülnek a nemzetiségi jogok, miként fejlődik az anyanyelv használata és a kulturális élet. Szalánta népeségének zöme horvát. Ennek megfelelően a *hét tanácstag közül hat horvát ajkú ember, úgyszintén nemzetiségiek töltik be a népfrontbizottság vezető tisztségeit.* Bár egyre többen vállalnak közéleti munkát, ezen a téren sok még a tennivaló.

Szalánta egyébként a Dél-Dunántúl egyik legszebb, legrendezettebb községe. Legutóbb új orvosi rendelővel, óvodával, postahivatallal és új ÁBC-áruházzal gyarapodott. A települést bekapcsolták a dunai vízvezeték-rendszerbe. Gondot okoz viszont, hogy az általános iskolát végzett gyerekek közül *kevesen tanulnak tovább* a közeli Pécs délszláv gimnáziumában és délszláv óvónőképzőjében. A megyei nemzetiségi bizottság azt javasolta: igyekezzenek *ösztöndíjjal* szorgalmazni a fiatalok továbbtanulását, illetve kedvezményekkel elősegíteni a hazatérésüket, letelepedésüket.

NAPLÓ

Az idős mester jelenlétében nyitották meg csütörtökön a miskolci Herman Ottó Múzeum képtárában az Egyesült Államokban élő Tury József kerámikusművész kiállítását. A tárlaton az az anyag látható, amelyet Tury József szülővárosa, Miskolc közönségének adományozott.

ȣ

Nagy sikerrel mutatkozott be szerdán este az egyesült államokbeli Baltimore-ban, a nemzetek színházának fesztiválsorozatán a Győri Balett. Három balettet mutattak be: a Carl Orff művére, a Carmina Buranára készült, a Nap szerettei című kompozíciót, a Szabados György zenéjére alkotott Mechanikus kert című művét és Bartók Csodálatos mandarinjának Markó Iván által készített változatát. Az est közönsége hosszan tartó tapssal jutalmazta a táncjátékok előadóit. Ott voltak hazánk washintgoni nagykövetségének képviselői is.

◆

Viktor Uljanics az első olyan szovjet zeneszerző, aki a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Számítástechnikai Központjában tölti aspirantúráját. Tudományos értekezésének témája: a számítógép alkalmazása a zeneszerzésben.

Kínai oktatási küldöttség tett látogatást hazánkban *Hoang Hszien-Pai* miniszterhelyettesnek, az Állami Oktatási Bizottság tagjának vezetésével a Művelődési Minisztérium meghívására, június 16. és 26. között. A kínai miniszterhelyettest a látogatás során fogadta *Köpeczi* Béla művelődési miniszter is.

ȣ

Debrécen határában, a nagycserei erdőben átadták bemutatásra a negyedik századi szarmata földsánc helyreállított harmincöt méteres szakaszát. Az Alföld peremén látható földsáncok maradványait a nép „Ördög-árkának" nevezi, amelynek két vonala is átszeli Debrecen határát. Az egyik a Nagyerdőn látható jól, s dél felé vezet, a másik ág észak felé, Hadháztéglásnak tart. Ez utóbbinak egyik szakaszát állították helyre.

<

Bronzérmet nyert a brnói nemzetközi alkalmazott grafikai biennálén Pécs Péter kecskeméti grafikusművész. A zsűri a magyar plakátművészet centenáriumi kiállításának plakátját jutalmazta a díjjal. Pécs Péter ezt megelőzően második díjat nyert a hollywoodi 15. nemzetközi plakátversenyen.

Külföldi vendégek a veszprémi tévétalálkozón

Maradjon európai Európa televíziója!

Tizennyolc országból hetven vendég érkezett az idén a veszprémi tevetalálkozóra. Üzletkötők, akik a delelőtti vetítéseken külön az ő számukra kiválasztott műsorcsoportból szemelgethetnek saját televiziójuk — például az ausztráliai, kubai, finn vagy zimbabwei tévé — számára; és rangos személyiségek, akiket az egyszerű üzletnél is jobban foglalkoztat, miként lehetne a Magyar Televízióval az eddigieknél is jobban együttműködni. Szavaikat hallgatva világossá válik az ember előtt, hogy televízióinkat nemcsak érdekes műsorok lelőhelyeként tartják számon, hanem *egyenrangú munkatársként*, műhelyként is, ahol különféle közös vállalkozásokhoz rendezőt, operatőrt, egyáltalán: jó szakembert lehet találni. Ez a mostanra kialakult nemzetközi, televíziós vélemény nagyobbrészt innen „szökkent szárba", Veszprémből. Ha tizenöt esztendőn át megfontoltan és következetesen dolgozik egy kis csapat azért, hogy ne csak a hazai, szakmai vélemény ismerje el: a Magyar Televízió változva-megújulva, a nemzeti és az európai jelleget a lehetőségek szerint megőrizve és megtartva dolgozik —, de mindez tudomására jusson a nagyvilágnak is, előbb-utóbb beérik a munkájuk. *Nemzetközi rangja* lesz (lett) a veszprémi tévétalálkozónak, ahol csak magyar produkciók láthatók. Párizsban, Prágában, Kölnben, és Havannában „számolnak" Veszprémmel. számítunk rá, hogy küldötteinek az itt eltöltött egy hét nem csupán szép élmény a Balaton-felvidékről, de hasznos munka, bölcs tájékozódás is. Hogy mit jelent nekünk, magyar nézőknek ez a nemzetközi figyelem? Műsorokat a világ különböző pontjairól. Teljes sorozatokat, amelyeket esetleg egyetlen tévérészletért kaphatni cserébe, nagyfilmeket és kis meséket, komoly zenei programokat világhírű koncerttermekből, operaszínpadokról, ahová magánszemélyekként tán soha nem jutnának el — azaz európai televíziót.

Auguszta rajongói

Manfred *Schütze*, a nyugatnémet ZDF központi műsorszerkesztésének helyettes igazgatója, nem először látogatott el Magyarországra. Rendszeresen utazik Közép- és Kelet-Európába (is), hogy televíziójának minél több alkalmas sorozatot és nagyfilmet vásároljon. Mert — mint mondja — legnagyobb kereslet a sorozatok és a mozifilmek iránt van náluk is, közönségük ezen kívül Magyarországról az animációs filmeket és a gyermekműsorokat fogadja a legszívesebben. Auguszta, a gyurmalányt, mindenki várja és szereti, de sok nézője van a kora esti, fél öt és hat óra közötti „családi műsorban" a tőlünk „származó" *Telefonpapának*, a *Kismaszat és a gézengúzok* című most már idehaza a mozikban is vetített tévéfilmnek. Elbeszéli, hogy Amerikából, Angliából és Franciaországból vásárolnak a legtöbbet, adásaik húsz százalékát teszik ki a külföldi filmek, játékok. Arra a kérdésre, amit ez évben Veszprémben szinte mindenki föltesz külföldi beszélgetőpartnerének, hogy vajon nem félnek-e attól, hogy televíziójuk elveszti nemzeti jellegét a beáramló — főleg amerikai — egyenműsorok miatt, Schütze úr — szinte egyedülálló bizonyossággal — azt válaszolja, ezt az aggodalmat ő nem ismeri. „Ügyelünk arra, hogy saját műsoraink német jellege megmaradjon, nyilvánvalóan hasson" — mondja.

Joelle *Parion* elegáns, szőke francia asszony, és a minálunk legismertebb és legkedveltebb francia tévétársaságnak, az *Antenne—2*-nek a külügyi osztályán helyettes vezető. Táskájában — képletesen szólva — teljes előkészítettséggel egy szerződés található, amely a Magyar Televízió és az Antenne—2 együttműködését szabályozná. Már csak az elnöki aláírások hiányoznak a szerződés aljáról, mivel azonban ők éppen most egy elnökválasztás kellős közepén vannak (és, mint a mi *Híradónk*ban láthattuk, egyébként is forró a hangulat e hetekben, hónapokban a francia tévétársaságok környékén), a szerződés véglegesítésével még várni kell.

Hétfőn: havazás

Mire számíthat egy ilyen egyezmény birtokában az egyik fél, mire a másik? Parion asszony elmondja, hogy mire. (A Szovjetunióval és több szocialista országgal már van szerződésük, és voltaképpen Magyarországgal sem először kötnek effélét.) A forgatócsoportok munkáját könnyíti meg a szerződő felek országaiban, biztosítja a fesztiválokon való részvételt, és több együttműködési lehetőséget teremt. Francia—magyar televíziós közös vállalkozás eddig is volt már, a legemlékezetesebbeket most is emlegetik még Franciaországban. Például azt a közvetlen adást, amely Budapestet, a város komoly zenei életét mutatta be a világ nagyvárosaiba kalauzoló sorozat keretében; vagy *A rock gyermekei* című másik sorozatukat említi Joelle, amelyben a magyar rockzene képviselői is megszólaltak. Szóba kerülnek a „félig-kész" munkák is, például a *Fekete történetek* című sorozat számára megrendezett epizód, amelyet most forgat idehaza *Gát* György, a *Linda* rendezője, ezúttal nem az *Antenne—2*, hanem az *TF 1* jelzésű tévétársaság megrendelésére; vagy a *Nyitott éjszakák* című sorozatuknak ugyancsak hazánkban készülő egyik részlete.

Ha sztrájkolnak a tévében...

A Magyar Televízióról egyébként időnkénti francia „megjelenései" mellett sem sokat tudnak Joelle Parion hazájában. Amit viszont nagyon számontartanak — irigylésre méltó jelenség gyanánt —, az a hétfői adásszüneti nap. Nemrégiben közvélemény-kutatást tartott Franciaországban arról —, meséli a vendég —, hogy mit csinálnának az emberek akkor, ha nem „kellene" sokat tévézniük, ha kevesebb lenne az adás. Mit csinálnának például hétfőn — kérdezték —, ha „csak havazás" lenne a képernyőn, akár Magyarországon? — Persze, — teszi hozzá a történethez Joelle — a hétfői adásszüneti napot ők nem tudnák megvalósítani, már csak a versenytársak miatt sem.

Versenytársak? Kíváncsiskodásunkra röpke összefoglalót kapunk a *pillanatnyi* francia televíziós világról. A pillanatnyiságot azért szükséges hangsúlyozni: mert éppen most minden átalakulófélben van a hat — azaz már csak öt — tévéprogram környékén. (A hatodik proramot, amelyik nemrégiben alakult és csak zenés műsorokat sugárzott, beszüntette a kormány.) Az új kormány új audiovizuális törvény létrehozásán dolgozik. A döntés az, hogy az *Antenne—2* lesz a hivatalos, állami adó, és az eddig állami fennhatóság alatt működő *TF 1* magánkézbe kerül. (Miért éppen ez a kettő cserélt szerepet? — nem találni rá magyarázatot. Alighanem pénzfeldobással döntöttek — mondja Joelle.) „Franciaország az első a világon, ahol állami tévéből magán-televíziót csinálnak. Nem tudom, hogy dicsőség-e ez a számunkra. A közvélemény ellenségesen fogadja ezeket az intézkedéseket. A televíziósok pedig már két sztrájkot is szerveztek emiatt." Mulatságos lehet a televíziós sztrájk — tűnődöm. De Joelle kiábrándít: minimális programról akkor is gondoskodnak, erre kötelezett újságírókkal és „sztrájktörökkel". Továbbá: kötelezik a magán-tévéket, hogy szolgáltassanak ők műsort a „lázadók" helyett. És ők szolgáltatnak.

Műsoraik külföldi-belföldi arányáról elmondja Joelle Parion, hogy körülbelül huszonöt százaléknyi a külföldi adás, a többi hazai. Leginkább a játékokat, filmeket igényli a közönség, ezután a sorozatok és a varieték következnek. (Minden szombaton, fő műsoridőben varietét adnak.) *Legnagyobb veszélynek, „versenytársnak" a műholdakat tekintik* nemzeti televíziójuk fölött; no meg a *Dallas*-féle amerikai sorozatokat, amelyeket egyszerűbb és olcsóbb megvásárolni, mint helyette európai műsorokat tető alá hozni. Mire észrevesszük, vissza is kanyarodunk beszélgetésünk kezdeteihez, *a szerződéskötésekkel európai szövetségeseket kereső francia televíziózáshoz.* (Néhány hónapja van például olyan nyugatnémet, angol, olasz, osztrák és svájci tévétársaságokkal kötött közös egyezményük, amely az Eurovízión kívül a közös munkáikat szorgalmazza az amerikai filmdömpinggel szemben.) Az európai identitás és egyensúly érdekében dolgoznak az amerikai tévéinvázió ellen —, rokonszenves igyekezettel a francia televíziósok. „Miért is ne tűzhetnénk ki azt a célt magunk elé — mondja Joelle Parion —, hogy mi, európai televíziósok betörjünk az amerikai tévépiacra, és európai sorozatokat adhassunk el nekik?"

Csakugyan, miért is ne tűzhetnék(nénk) ki ezt a közös célt az európai televíziósok elé? Ki tudja, tán még meg is lehetne valósítani... **(lőcsei)**

*

(MTI) Csütörtökön, a tévétalálkozó negyedik napján, újabb öt film ősbemutatójára került sor.

A megyei művelődési központban az MTV pécsi körzeti stúdiójának alkotóközösségei mutatták be a *Fúvós express* című koncertfilmet, a *Bauhaus* című animációs dokumentumfilmet és a *Hét kívánság* című, Makay Ida költőnőt bemutató portréfilmet. A Bakony Művek oktatási központjában munkáskollektíva előtt vetítették a *Bujdosó András számonkérése* című tv-filmet, *Földesi* József író és *Mihályfy* Sándor rendező alkotását. Bemutató színhelye volt a veszprémi Séd filmszínház is, ahol a *Bereményi* Géza és *András* Ferenc írásából készült *A nagy generáció* című játékfilmet vetítették le, rendezője *András* Ferenc.

A Magyar Nemzet megkérdezte:

Olajozott-e a motorolajellátás?

Jó két hónapja, hogy megkezdődött az autózási főszezon és azóta panaszolják a járműtulajdonosok a motorolajok visszavisszatérő hiányát. Mint mondják, hol az AGIP, hol a BP olaj hiányzik az Áfor kútjainál, de még a magas teljesítményszintű, magyar M—SE olaj is el-eltűnik. Jónéhány garanciális autószerviz is kénytelen volt a korábbi palackozott AGIP olaj helyett Shell olajat rendelni. — *Beszélhetünk-e általános motorolajhiányról?* — kérdeztük dr. *Fülöp* Jánost, az Áfor vállalat kereskedelmi igazgatóját.

— Bosszantó ellátási egyenlőtlenségekről beszélhetünk, általában 1800 tonna palackokba töltött motorolajat hoz forgalomba az Áfor több mint 400 benzinkútja, valamint viszonteladói hálózatunk. Ebből körülbelül 700 tonnát tesz ki az általános felhasználási igényeknek megfelelő MDC-olaj és körülbelül ugyanennyit a magasabb teljesítményszintű M—SE szuper és multiszuper olajcsalád. A fennmaradó mennyiség, ötféle BP olajból és kétféle AGIP motorkenő olajból tevődik össze.

— *Az Áfor tapasztalata szerint milyen olajok hiányoznak leginkább?*

— A tavaszi hónapokban leggyakrabban az AGIP motorolajok utánpótlása akadozik. Mint közismert, az AGIP SHD-Szuper és az AGIP-SINT motorolajokat a hazai kőolajipar gyártja és palackozza az eredeti receptúra szerint, olasz speciális adalékok felhasználásával. A folyamatos gyártás fennakadásait ennek az adaléknak a késedelmes szállítása okozta. A magyar M—SE olajok kisebb időszaki hiányát a korlátozott palackozási kapacitással magyarázzák a gyártók. Szeretném hangsúlyozni, hogy ez a termék valóban csak rövid időszakokra tűnt el. Ami az angol BP motorolajokat illeti, ezek késztermék formájában érkeznek. A tavasszal tapasztalt időnkénti hiányt a nehézkes külkereskedelmi bonyolítás és a késedelmes szállítás okozta. Bennünket, mint kereskedőket nemegyszer állított nehéz helyzet elé a választék efféle beszűkülése, ám szeretném hozzátenni, hogy adott normájú olajokból soha nem volt, és most sincs hiány.

— *Ez azt jelenti, hogy a megszokott márkát azonos paraméterű olajokkal mindig lehetett helyettesíteni?*

— Erről van szó. A baj csupán az, hogy autósaink körében, műszaki propagandánk ellenére sem tudatosult, hogy a motorkenő olajok egymással keverhetők. A Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet kutatási sorozata bebizonyította, hogy kényszerhelyzetben, vagy egyszerűen takarékossági meggondolásokból nyugodtan félretehetik az autósok a motorolajok keverhetetlenségére vonatkozó régi tabukat, tehát egy-egy olaj átmeneti hiány esetén más márkajelzésűvel is pótolható.

— *Számolhatunk motorolajhiánnyal a nyár hátralévő részében is?*

— Bízunk benne, hogy nem lesz hiány az Áfor kútjainál semmilyen motorolajból. Az angol BP motorolajokból összesen 160 tonnát ezekben a napokban vettünk át és a komáromi gyártóüzembe megérkezett a korábban hiányzó AGIP motorolaj-adalék is. Jelenlegi készleteink megbízható ellátást ígérnek.

(t—)